

TRAJNOSTNI RAZVOJ SKOZI OTROŠKE OČI

Izkustveno in gibalno učenje v 1. razredu

Karmen Planinc, OŠ Belokranjskega odreda Semič

Kostanjevica na Krki, 30. 5. 2026

IZHODIŠČA

Trajnostni razvoj in podnebne spremembe predstavljajo pomembno področje že v zgodnjem izobraževanju.

Učenci 1. razreda vsebine najlažje razumejo preko konkretnih izkušenj, igre in gibanja.

Izkustveno učenje omogoča povezovanje učnih vsebin z vsakdanjim življenjem otrok.

Učenje na prostem spodbuja raziskovanje, opazovanje narave in razvoj okoljske pismenosti.

Aktivno sodelovanje učencev krepi odgovornost, sodelovanje in trajnostno ravnanje.

Naravno okolje (gozd, vrt, šolska okolica) postane učni prostor za razvoj trajnostnih vrednot.

Zgodnje oblikovanje odnosa do okolja prispeva k razvoju odgovornih in ozaveščenih posameznikov.

CILJI

- ▶ Razvijati pozitiven odnos do narave in okolja.
- ▶ Spodbujati odgovorno in trajnostno ravnanje.
- ▶ Razvijati opazovanje, raziskovanje in sodelovanje.
- ▶ Povezovati učenje z vsakdanjimi izkušnjami otrok.

Cilji trajnostnega razvoja

- ▶ ***CTR 4 - kakovostno izobraževanje.***
- ▶ ***CTR 11 - trajnostna mesta in skupnosti.***
- ▶ ***CTR 12 - odgovorna poraba in proizvodnja.***
- ▶ ***CTR 13 - podnebni ukrepi.***
- ▶ ***CTR 15 - življenje na kopnem.***

Didaktični izzivi in pomen zgodnjega vključevanja trajnostnih vsebin

Didaktični izzivi trajnostnega razvoja

Abstraktna tema in omejeno predznanje predstavljata izzive za vključevanje trajnostnih vsebin v prvi razred.

Izkustvene didaktične metode

Praktično delo, igra in raziskovanje spodbujajo aktivno sodelovanje in razumevanje trajnostnega razvoja.

Razvoj socialnih veščin in okoljske pismenosti

Dejavnosti spodbujajo socialno sodelovanje, odgovornost in kritično mišljenje pri mladih učencih.

Predlogi za nadaljnji razvoj

Poglobitev vsebin, medpredmetno povezovanje in sodelovanje s starši ter lokalno skupnostjo sta ključna za učinkovitost.

Vloga zgodnjega spoznavanja trajnostnih tem pri oblikovanju vrednot

Ključni svetovni izzivi

Trajnostni razvoj in podnebne spremembe so pomembni izzivi, ki vplivajo na posameznike in družbo.

Pristop k mlajšim učencem

Kompleksne teme se lahko prilagodijo učencem prvega razreda z razumljivim in konkretnim pristopom.

Oblikovanje vrednot

Zgodnje spoznavanje trajnostnih tem spodbuja razvoj odgovornih vrednot in spoštovanja narave.

Povezanost človek-okolje

Postopno razumevanje povezanosti med človekom in okoljem krepi odgovoren odnos do narave.

Didaktični pristopi in
metodologija poučevanja
trajnostnega razvoja

Izkustveno učenje, učenje na prostem in refleksija

Različni didaktični pristopi

Uporaba izkustvenega učenja, učenja na prostem, raziskovalnega učenja in igre spodbuja aktivno sodelovanje učencev.

Povezovanje z lokalnim okoljem

Učne vsebine so povezane z vsakdanjim življenjem in lokalnim okoljem za boljše razumevanje trajnostnih praks.

Razvijanje trajnostnih vrednot

Sodelovalno učenje in refleksija spodbujata zavedanje o varovanju narave in odgovorni rabi virov.

Metode dela: individualno, skupinsko, opazovanje, praktično delo, igra

Individualno in skupinsko delo

Metode spodbujajo socialne spretnosti, komunikacijo ter sodelovanje pri reševanju problemov preko individualnega in skupinskega dela.

Opazovanje narave

Opazovanje rastlin, živali in vremenskih pojavov razvija naravoslovno pismenost in kritično mišljenje učencev.

Praktično delo v eko vrtu

Učenci sodelujejo pri sajenju, zalivanju in skrbi za rastline, kar omogoča praktično učenje v naravnem okolju.

Učenje skozi igro in raziskovanje

Gibalne aktivnosti in igra spodbujajo učenje z uporabo čutov in neposrednih izkušenj v naravi.

Izkustvene dejavnosti v 1.
razredu (17 učencev)

Šolski eko vrt: načrtovanje, sajenje, odgovorna poraba

Načrtovanje in sajenje

Učenci so aktivno sodelovali pri načrtovanju in sajenju v šolskem eko vrtu, kar spodbuja praktično učenje in skrb za rastline.

Negovanje in spremljanje rasti

Redno zalivanje in urejanje vrta omogočata spremljanje rasti rastlin ter razvijanje odgovornosti do narave.

Odgovorna poraba pridelkov

Pridelke uporabljajo za pripravo jedi in čajev, kar krepi razumevanje trajnostne in odgovorne porabe hrane.

Gozd kot učilnica: raziskovanje ekosistemov in podnebnih sprememb

Izkustveno učenje v gozdu

Učenci spoznavajo drevesne vrste in opazujejo živali skozi praktične gozdne obiske ter raziskovalno delo.

Meritve in primerjave rastlin

Merjenje višine dreves ter primerjava lastnosti listov in lubja za boljše razumevanje rastlinskih značilnosti.

Vpliv podnebnih sprememb

Raziskovanje vpliva podnebnih sprememb na gozdne ekosisteme spodbuja ekološko ozaveščenost in spoštovanje narave.

Opazovanje vremenskih pojavov in interpretacija podatkov

Sistematično opazovanje vremena

Učenci so spremljali temperaturo, veter, oblačnost in padavine ter beležili podatke v vremenske dnevnike.

Razumevanje vpliva vremena

Diskusije so spodbujale razumevanje, kako vreme vpliva na rastline, živali in vsakdanje dejavnosti učencev.

Praktične vremenske dejavnosti

Merjenje temperature, opazovanje vetra in zbiranje deževnice so učencem pomagali povezati teorijo z realnim okoljem.

Razvijanje naravoslovne pismenosti

Učenci so razvijali spretnosti opazovanja, beleženja in interpretacije podatkov ter razumevanje okoljskih procesov.

Trajnostni prihod v šolo: spodbujanje trajnostne mobilnosti

Spodbujanje trajnostnih izbir

Učenci so aktivno spodbujani k hoji, kolesarjenju in uporabi javnega prevoza za prihod v šolo.

Spremljanje in refleksija

Učenci beležijo načine prihoda, primerjajo rezultate in reflektirajo o vplivih na okolje in zdravje.

Povezava učenja z življenjem

Igre in simulacije pomagajo učencem razumeti trajnostno mobilnost in osebno odgovornost.

Razvoj odgovornosti do okolja

Učenci razvijajo zavedanje o vplivih svojih odločitev in trajnostnem načinu življenja v skupnosti.

Učenje skozi igro in gibalne aktivnosti: ekološki lov na zaklad, sledi drevesa

Učenje skozi igro in gibanje

Igre in gibalne dejavnosti povečujejo motivacijo in poglobljeno razumevanje trajnostnih vsebin pri učencih prvega razreda.

Ekološki lov na zaklad

Učenci zbirajo naravne materiale in prepoznavajo odpadke, razvijajo odgovorno ravnanje do okolja.

Sledi drevesa

Opazovanje in tipanje dreves z različnimi čuti bogati razumevanje naravnih procesov in spoštovanje do narave.

Razvijanje socialnih veščin

Sodelovalne igre spodbujajo medsebojno pomoč, spoštovanje pravil in krepitev socialnih veščin med učenci.

Povezava dejavnosti s cilji trajnostnega razvoja

Inovativnost pristopov in pomen naravnega okolja kot učnega prostora

Starosti prilagojen pristop

Učenci so kompleksne vsebine obravnavali na razumljiv in izkustveno bogat način, prilagojen njihovi starosti.

Naravno okolje kot učni prostor

Neposreden stik z naravo omogoča povezovanje praktičnih, raziskovalnih in gibalnih aktivnosti z učnim procesom.

Trajnostna načela v vsakdanjiku

Trajnostna načela postopoma prehajajo iz učnih vsebin v šolske navade in prispevajo k njihovi ponotranjenosti.

Razvijanje pozitivne naravnosti

Zgodnje izkušnje v naravi spodbujajo oblikovanje trajnostnega odnosa do okolja pri otrocih.

Povezava dejavnosti s cilji CTR 4, CTR 11, CTR 12, CTR 13, CTR 15

Kakovostno izobraževanje (CTR 4)

Učenci so razvijali razumevanje in kritično mišljenje z raziskovalnim učenjem in reševanjem praktičnih nalog.

Trajnostna mesta in skupnosti (CTR 11)

Poudarek je bil na povezovanju z lokalnim okoljem in spodbujanju odgovornega ravnanja v vsakdanjem življenju.

Odgovorna poraba in proizvodnja (CTR 12)

Skrb za šolski vrt je učencem omogočila razumevanje pomena pridelave hrane in odgovornega ravnanja z njo.

Podnebni ukrepi in življenje na kopnem (CTR 13, CTR 15)

Učenci so opazovali vremenske pojave in spoznavali ekosisteme ter razvijali spoštljiv odnos do narave.

Zaključek

Pomen trajnostnega razvoja

Trajnostni razvoj v zgodnjem izobraževanju spodbuja oblikovanje trajnostnih vrednot pri otrocih za prihodnost.

Izkustveno učenje

Izkustveno učenje omogoča otrokom praktično razumevanje okolja in trajnostnih praks skozi dejavnosti.

Gibalno učenje

Gibalno učenje krepi zavest o trajnosti z vključitvijo telesnih aktivnosti v izobraževalne procese.

Viri in literatura

- Bahovec, D. E., & Golobič, B. K. (2004). *Šola in vrtec skozi ogledalo: Priročnik za vrtce, šole in starše*. Ljubljana: Državna založba Slovenije.
- Banjac, M., Šipuš, K., Tadič, D., et al. (2022). *Izkustveno učenje: Od teorije k praksi*. Zavod Republike Slovenije za šolstvo in Fakulteta za družbene vede, Univerza v Ljubljani. https://www.zrss.si/pdf/BEAT_Izkustveno_ucenje.pdf
- Krnel, D. (1993). *Zgodnje učenje naravoslovja*. Ljubljana: DZS.
- UNESCO. (2017). *Education for Sustainable Development Goals: Learning objectives*. Paris: UNESCO.